

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 55/2026

Afrikkalaisen sikaruton taloudelliset vaikutukset

Vaikutusmekanismit ja suurusluokka maa- ja metsätaloudelle

**Markus Melin, Csaba Jansik, Johanna Kohl, Mervi Kunnasranta,
Mikko Kurttila, Juha Laitila, Antti Mutanen, Jarkko Niemi,
Jyrki Niemi, Olli Niskanen, Jari Viitanen ja Kari Väätäinen**

Afrikkalaisen sikaruton taloudelliset vaikutukset

Vaikutusmekanismit ja suurusluokka maa- ja metsätaloudelle

**Markus Melin, Csaba Jansik, Johanna Kohl, Mervi Kunnasranta,
Mikko Kurttila, Juha Laitila, Antti Mutanen, Jarkko Niemi,
Jyrki Niemi, Olli Niskanen, Jari Viitanen ja Kari Väätäinen**

Viittausohje:

Melin, M., Jansik, C., Kohl, J., Kunnasranta, M., Kurttila, M., Laitila, J., Mutanen, A., Niemi, J., Niemi, J., Niskanen, O., Viitanen, J. & Väätäinen, K. 2026. Afrikkalaisen sikaruton taloudelliset vaikutukset : Vaikutusmekanismit ja suuruusluokka maa- ja metsätaloudelle. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 55/2026. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 24 s.

ISBN 978-952-419-214-9 (Verkkojulkaisu)

ISSN 2342-7639 (Verkkojulkaisu)

URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-214-9>

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)

Kirjoittajat: Markus Melin, Csaba Jansik, Johanna Kohl, Mervi Kunnasranta, Mikko Kurttila, Juha Laitila, Antti Mutanen, Jarkko Niemi, Jyrki Niemi, Olli Niskanen, Jari Viitanen ja Kari Väätäinen

Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2026

Julkaisuvuosi: 2026

Kannen kuva: Etukansi: Erkki Oksanen, Luonnonvarakeskus. Takakansi: Janne Lehtinen.

Sisällys

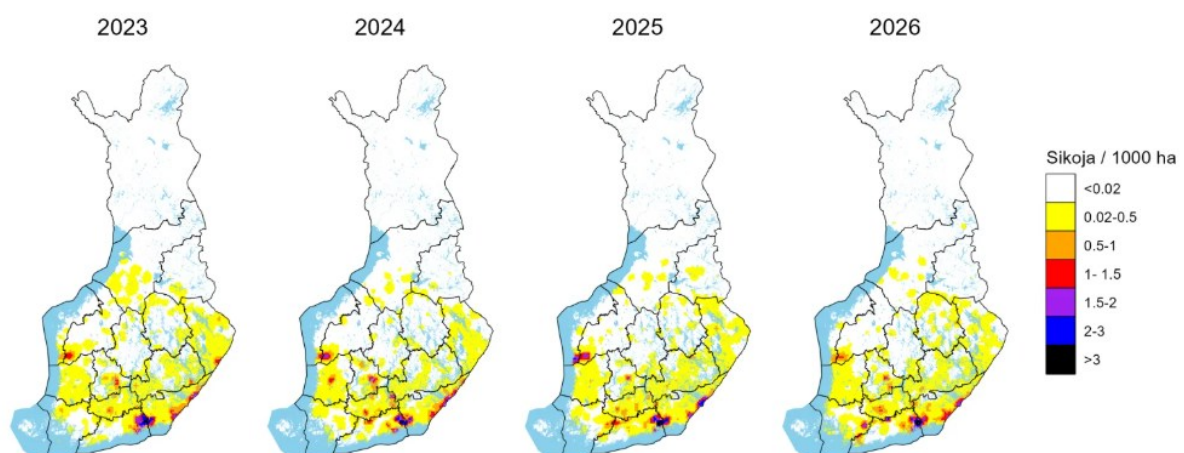
1. Yleiskuva afrikkalaisesta sikarutosta	4
2. ASF:n vaikutukset maataloudelle.....	7
2.1. Sianlihantuotanto ja -vientä	7
2.2. Peltokasvituotanto	12
3. ASF-rajoitusten vaikutukset metsätaloudelle	16
3.1. Hakkuurajoitukset ja niiden heijastevaikutukset	16
3.2. Tiukat toimenpiderajoitteet – varautumis- ja vaikutusarvio puunhankintaan ja Kaakkois-Suomen metsäalaan	17
3.3. ASF-rajoitusten nykytila ja alkuvaiheen vaikutukset metsätalouteen	21
Viitteet.....	22
Liitteet	23

1. Yleiskuva afrikkalaisesta sikarutosta

Afrikkalainen sikarutto (ASF) on verenvuotokuumetta aiheuttava virustauti, joka on tappava minisioille, villisioille sekä tuotantosioille. Tauti ei tartu ihmisiin tai muihin eläimiin. Tauti leviää suorassa kontaktissa sekä ravinnon tai muun, virusten saastuttaman materiaalin kautta. Virus voi siten levitä myös työvälineiden, vaatteiden, rehujen, kuivikkeiden, ajoneuvojen ja elintarvikkeiden välityksellä. Tauti on vaikea hävittää, eikä siihen ole rokotetta. Maaperässä virus säilyy yli kuusi kuukautta.

Afrikkalainen sikarutto on myös eläintauti, josta on ilmoitettava Maailman eläinterveysjärjestölle WOAH:ille. Suomen lähimaista tautia on todettu Venäjällä vuodesta 2007 lähtien. Viro, Latvia, Liettua ja Puola raportoivat ensimmäiset positiiviset ASF-tapaukset vuonna 2014 (Euroopan Komissio 2026). Ruotsissa todettiin ensimmäinen ASF-tapaus vuonna 2023, mutta tiukoin rajoitustoimin tauti onnistuttiin eristämään ja hävittämään, ja ASF-rajoitukset purettiin syyskuussa 2024, vain reilu vuosi tapauksen toteamisen jälkeen. Onnistumisen syynä pidetään tiukkoja ja tehokkaita rajoituksia, joilla taudin leviäminen laajemmille alueille pystyttiin nopeasti estämään. Ruotsissa tartuntavyöhyke aidattiin, villisikakantaa alueella alettiin harventaa suunnitelmallisesti ja kuolleiden villisikojen etsintää tehostettiin (Sundröstöm & Wilhelmsson 2026). Kuten Suomessakin, myös Ruotsissa tartuntavyöhykkeellä rajoitettiin metsästystä, liikumista maastossa yleisesti sekä maa- ja metsätaloustöitä.

Suomen ensimmäinen ASF-tapaus todettiin kuolleena löydetyistä villisioista 30.7.2026 Viro-lahdella, Kaakkois-Suomessa. Sitten virusta on todettu lisää sekä samalla alueella että noin 60 kilometriä lännempänä Pyhtäällä, niin ikään kuolleina löydetyistä villisioista. Villisikojen liikkuminen onkin taudin kannalta merkittävässä asemassa. Villisika on Suomeen luontaisesti levittäytynyt tulokaslaji, jonka kanta on vaihdellut vuosittain noin 2 000 ja 3 000 eläimen välillä. Kanta on tiheimmillään Kaakkois-Suomessa, Kymenlaaksossa ja Itä-Uudellamaalla. Tartunta-alue ydinalueineen edustaa Suomen tihintä villisika-aluetta (Kuva 1).

Kuva 1. Suomen villisikakannan tiheys vuosina 2023–2026 (Luonnonvarakeskus 2026).

Ensimmäisen tartuntatapauksen jälkeen Ruokavirasto asetti ASF-löydöksen alueelle tartuntavyöhykkeen ja liikkumisen rajoitukset, millä pyritään sekä ehkäisemään taudin leviäminen että hävittämään se. Tartuntavyöhykkeen sisälle perustettiin vielä erillinen ydinalue, jossa on voimassa tartuntavyöhykettä tiukemmat rajoitukset. Rajoitukset koskevat muun muassa alueella

liikkumista, siellä tehtävää työtä, villisikojen ruokintaa ja kuolleiden eläinten käsittelyä. Koska rajoitukset vaikuttavat laajasti niin alueilla liikkumiseen kuin niiden käyttöön, on niillä myös taloudellisia vaikutuksia, jotka eivät rajoitu pelkästään sikatalouteen.

Sekä tautiin liittyvät rajoitukset että markkinoiden reaktiot voivat vaikuttaa maatalouteen, elintarvikeketjuun, metsätalouteen, kuljetuksiin, matkailuun, metsästykseseen ja luonnon virkistyskäyttöön. Näillä kaikilla taas on suoria ja epäsuoria taloudellisia vaikutuksia. Tässä raportissa käydään läpi suorat mekanismit, joilla ASF vaikuttaa maa- ja metsätalouteen sekä laaditaan arviot vaikutusten kokoluokasta. Tarkastelussa erotetaan toisistaan viranomaisrajoituksista aiheutuvat suorat vaikutukset sekä markkinoiden ja yritysten käyttäytymisestä syntyvät vaikutukset. Vaikutuksia tarkastellaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä; tilanteessa, jossa rajoitukset pitkittyvät tai tauti leviää nykyistä laajemmalle.

Taulukko 1. ASF:n taloudellisten vaikutusten arviointikehikko*.

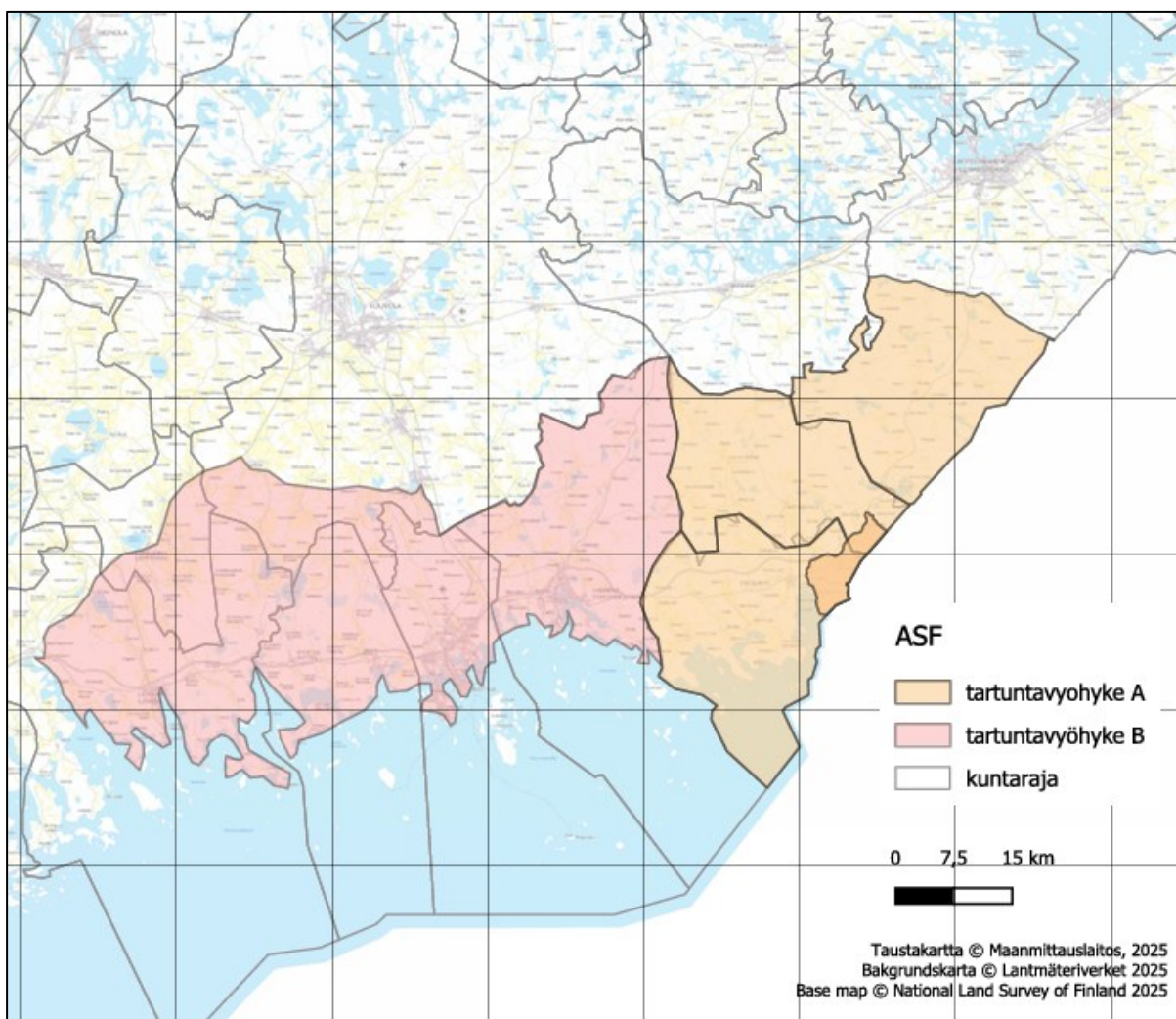
Vaikutusmekanismi	Keskeiset vaikutukset	Esimerkkejä ASF-tilanteessa
1. Viranomaisrajoitusten ja torjuntatoimien suorat vaikutukset	Tuotannon, toiminnan ja liikkumisen rajoittuminen sekä torjuntatoimien aiheuttamat kustannukset	Hakkuu- ja liikkumisrajoitukset, eläinten lopetukset, viljan käyttö- ja varastointirajoitukset, työkoneiden ja -välineiden puhdistus ja desinfiointi
2. Markkinoiden ja yritysten reaktioista syntyvät vaikutukset	Myynnin, ostojen, hintojen, viennin, varastoinnin ja logistiikan muutokset	Sianlihan vientimarkkinoiden osittainen sulkeutuminen, viennin ohjautuminen epäedullisemmille markkinoille, viljan vastaanottorajoitukset, hintamuutokset
3. Välilliset ja kerrannaisvaikutukset	Vaikutusten leviäminen muille toimialoille ja kansantalouteen	Rehuteollisuus, kuljetukset, metsäko-neurakointi, palvelut, työllisyys, maa-seudun matkailu- ja virkistyskäyttö

*Tässä selvityksessä arvioidaan ensisijaisesti 1. ja 2. vaikutusmekanismin keskeisiä vaikutuksia. Tuotanto- ja arvo- ketjujen kautta syntyvät välilliset ja kerrannaisvaikutukset tunnistetaan osana kokonaisuutta, mutta niitä ei tässä selvityksessä vielä lasketa tarkemmin.

Tätä selvitystä laadittaessa on voimassa tilannearvio, jonka mukaan nykyiset rajoitukset ovat voimassa vähintään elokuuhun 2027 saakka. Tilanne voi kuitenkin muuttua nopeasti: uusien tautitapausten määrä voi vaikuttaa tartuntavyöhykkeen laajuuteen, rajoitusten sisältöön ja niiden keston. Nämä kaikki vaikuttavat merkittävästi taloudellisten vaikutusten suuruuteen. Lisäksi taloudellisten vaikutusten lopullinen suuruus riippuu myös siitä, miten markkinat sekä yritykset sopeutuvat tilanteeseen. Esimerkiksi sianlihan viennin osalta on tälläkin hetkellä käynnissä neuvotteluja eri maiden kanssa, joiden lopputulokset vaikuttavat taloudellisten menetysten suuruusluokkaan. Kaikki tällaiset muuttujat ja niiden mahdolliset vaikutukset on pyritty raportissa selkeästi avaamaan.

Kuva 2 esittää voimassa olevat rajoitusalueet tämän raportin julkaisun aikaan. Ajantasainen lista tartuntavyöhykkeen ja ydinalueen rajoista sekä kaikista voimassa olevista rajoituksista löytyy Ruokaviraston verkkosivuilta:

- Tietoa ASF:stä Suomessa sekä kartta rajoitusalueista: <https://www.ruokavirasto.fi/-elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siat/afrikkalainen-sikarutto/asf-suomessa-2026/voimassa-olevat-asf-rajoitukset/>
- Päivittyvä sivu voimassa olevista ASF-rajoituksista: <https://www.ruokavirasto.fi/-elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siat/afrikkalainen-sikarutto/asf-suomessa-2026/voimassa-olevat-asf-rajoitukset/>

Kuva 2. Ruokaviraston alun perin asettama ASF:n tartuntavyöhyke A sekä sittemmin laajennettu osa (B). Tartuntavyöhykkeen A sisällä on lisäksi korostettuna tämän raportin laadinnan aikaan voimassa ollut ydinalue. Lähde: Ruokavirasto, ASF-rajoitukset. Päivittyvän kartan päivämäärä 7.9.2026.

2. ASF:n vaikutukset maataloudelle

2.1. Sianlihantuotanto ja -vienti

Viranomaisrajoitukset

Suomessa ASF on toistaiseksi todettu ainoastaan luonnonvaraisissa villisioissa. Tuotantosikojen tartuntoja ei ole todettu, joten nykytilanteessa sikatiloille ei kohdistu suoria viranomaisrajoituksia, jotka koskisivat esimerkiksi eläinten lopettamista tai tuotantotilojen puhdistamista ja desinfiointia. Näistä syntyisi nykytilannetta huomattavasti suurempia suoria taloudellisia menetyksiä. Rajoitusalueella sijaitseviin sikatiloihin kohdistuu kuitenkin jo nykyisellään esimerkiksi eläinten ja muiden materiaalien siirtoihin liittyviä rajoituksia, jotka jo itsessään vaikuttavat tilojen toimintaan.

Vientirajoitusten tausta

Vientiin kohdistuvat rajoitukset perustuvat maailman kauppajärjestö WTO:n SPS-sopimukseen (sanitary and phytosanitary), joka määrittelee elintarviketurvallisuutta sekä eläin- ja kasvinterveyttä koskevat perussäännöt. Eläinten terveyden suojelemiseksi asetettujen, mutta kauppaa rajoittavien toimenpiteiden tulee perustua tieteelliseen näyttöön ja riskinarviointeihin.

ASF-tartunta johtaa alueen tautivapaan statuksen menettämiseen. Alue voidaan katsoa ASF-vapaaksi, jos siellä ei ole todettu viimeisten kolmen vuoden aikana ASF-tartuntoja. Ajanjaksoa voidaan lyhentää 12 kuukauteen, jos seurannassa ei ole havaittu tautia levittävien Ornithodoros-puutiaisten esiintymistä tai tartuntoja. Näitä puutiaisia ei kuitenkaan esiinny Pohjois-Euroopassa. Mikäli tautivapaassa maassa tai vyöhykkeellä todetaan ASF, tautivapaa asema voidaan tietyin ehdoin palauttaa jo kolmen kuukauden kuluttua viimeisen tartunnan saaneen tilan desinfiointista, kun tarvittavat taudin hävittämistoimenpiteet on toteutettu.

Maailman eläinterveysjärjestön (WOAH) suositusten mukaan sellaisesta maasta tai alueelta, jossa esiintyy ASF:ää, voidaan tietyin ehdoin viedä tuoretta sianlihaa, jos tuontierä on peräisin ASF-vapaista eläimistä ja teurastus on tapahtunut hyväksytyissä teurastamoissa, joissa on toteutettu tarvittavat varotoimenpiteet ASF-kontaminaation ehkäisemiseksi. Toisin sanoen WOAH-säännöt eivät sinällään estä sianlihan vientiä Suomesta, vaikka Suomessa on todettu ASF:ää. Käytännössä vientimahdollisuudet riippuvat kuitenkin tuojamaiden viranomaisten ja yritysten päätöksistä sekä vientimaan kanssa sovitusta ehdoista. Vientikohdemaat suhtautuvatkin vaihtelevasti lihan tuontiin alueelta, jossa on todettu ASF:ää.

Markkinavaikutukset

Suomen ensimmäinen ASF-tapaus vaikutti välittömästi sianlihan vientiin EU:n ulkopuolisiin maihin. Vientikohdemaat voivat rajoittaa sianlihan ja sianlihatuotteiden tuontia maasta tai alueelta, jossa on todettu ASF-tartunta. Rajoitusten laajuus riippuu kuitenkin vientimaan kanssa sovitusta ehdoista ja erityisesti siitä, voidaanko soveltaa niin sanottua regionalisatioperiaatetta. Tällöin vientiä voidaan jatkaa taudista vapailta alueilta, vaikka tautia esiintyisi rajatulla alueella muualla maassa.

Suomen vientimahdollisuudet ovat tämän vuoksi muuttuneet vientikohteittain. Esimerkiksi Etelä-Korean ja Uuden-Seelannin kanssa Suomella on EU:n kautta regionalisaatioon perustuvat

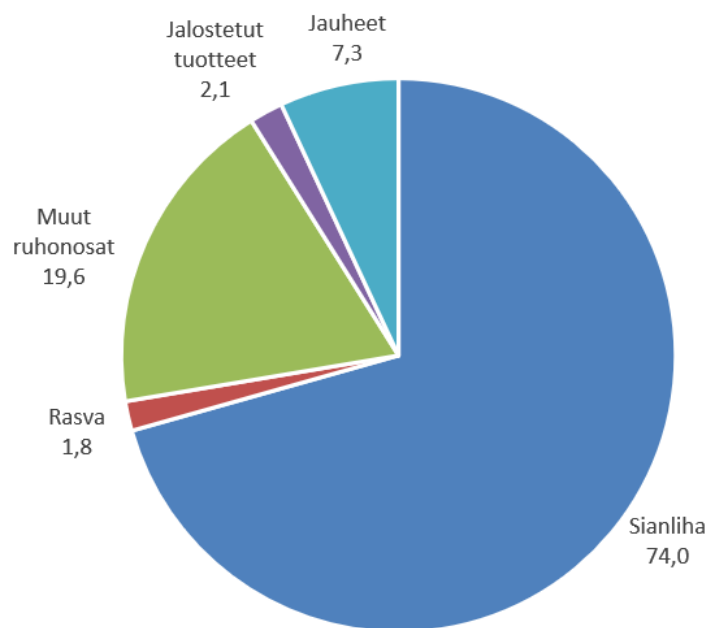
järjestelyt, joiden ansiosta vienti näihin maihin voi jatkua tartunta-alueen ulkopuolelta. Sen sijaan Kiinan ja Japanin kanssa vastaavaa järjestelyä ei ole. Sianlihanvienti on keskeytynyt yhteensä neljään merkittävään vientikohteeseen: Kiinaan, Japaniin, Taiwaniin ja Etelä-Afrikkaan. EU:n sisäiseen sianlihan kauppaan ASF-löydöllä ei toistaiseksi ole ollut vastaavaa vaikutusta.

Vientirajoitusten taloudellinen merkitys riippuu olennaisesti siitä, kuinka pitkään rajoitukset jatkuvat ja kuinka suuri osa vientiin tarkoitetuista tuotteista voidaan ohjata muille markkinoille. Vientimarkkinan sulkeutuminen ei siten merkitse koko vientimyyntin arvon menetystä. Tuotteita voidaan osin myydä Suomen ja muiden EU-maiden markkinoilla tai ohjata vaihtoehtoisin vientikohteisiin. Tällöin taloudellinen vaikutus muodostuu menetetyn myyntitulon lisäksi erityisesti mahdollisesta hintaerosta, ylimääräisistä varastointi- ja logistiikkakustannuksista sekä uusien markkinoiden etsimiseen liittyvistä kustannuksista.

Vaikutusten suuruudesta on jo saatavissa yrityskohtaisia arvioita. Atria on arvioinut Suomessa todetun ASF:n aiheuttaman menetettyjen ja uudelleenohjattujen vientimyyntien vuotuisiksi suoraksi tulosvaikutukseksi noin 7 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 negatiiviseksi liikevoittoaikutukseksi noin 4–5 miljoonaa euroa. Arvio perustuu muun muassa oletukseen, että sianlihan vienti Kiinaan ja Japaniin päättyy, mutta vienti Etelä-Koreaan jatkuu. HK Foods on puolestaan arvioinut ASF:n vaikutuksen vuoden 2026 liikevoittoonsa noin miljoonaksi euroksi. Yhtiön mukaan ASF ei vaikuta sen myyntiin Suomessa tai EU:n sisällä.

Laskelmat vientitulojen menetyksestä

Sianlihan vienti koostuu kahdesta suuresta tuoteryhmästä: varsinaisesta sianlihasta sekä sian eri ruhonosista, joilla on vähäisiä markkinamahdollisuuksia kotimaan tai EU:n markkinoilla. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat muun muassa sian pää, saparo, sorkat ja sisäelimet. Viennin arvo oli korkeimmillaan 2020-luvun alussa, 120–130 miljoonan euron välillä, jolloin vientiä siivittivät Kiinan kysyntä ja hintataso. Sitten vientitulot ovat vähentyneet 105–110 miljoonan euron tasolle. Vuonna 2025 vientitulot ylsivät 105 miljoonaan euroon, josta 71 % tuli varsinaisen lihan viennistä ja 19 % muista ruhonosista. Kuvassa 3 on esitetty viennin arvo eri jakeiden osalta.

Kuva 3. Sianlihan, sian ruhonosien ja jalostettujen tuotteiden viennin arvo vuonna 2025 (milj. EUR). Lähde: Luken laskelmat Tullin tilastoista.

Sianlihan vienti on painottunut vahvasti kolmansiin maihin. Vuoden 2026 alkupuoliskolla vain viidennes viennin arvosta tuli EU-maista. Kaukomarkkinoiden osuus oli noin 70 % sianlihan vientituloista. Suurimmat kohdemarkkinat olivat Etelä-Korea (29 %), Uusi-Seelanti (15 %) ja Japani (13 %). Kiinaan, Taiwaniin ja Etelä-Afrikkaan vietiin kuhunkin 4 %:n osuus. Suurin EU:n ulkopuolinen eurooppalainen kohdemaahan oli Norja 10 %:n osuudella.

Vientitulojen menetys muodostuu useasta tekijästä. Markkinoilla, joihin vienti edelleen jatkuu, Suomen saamat vientihinnat oletettavasti alenevat tasolle, joka vastaa muiden ASF-vapaa-statuksen menettäneiden, tartuntaa vain villisioissa todenneiden maiden saamia hintoja. Ennen taudinpurkauksia Suomen vientihinta oli Etelä-Korean ja Uuden-Seelannin markkinoilla noin 0,20–1,10 euroa kilogrammalta korkeampi kuin ASF-vapaa-statuksen menettäneillä verrokkimailla Saksalla ja Espanjalla. Jos vientihinnat Etelä-Korean ja Uuteen-Seelantiin laskisivat Saksan hintatasolle, tulonmenetys olisi vuoden 2026 elo-joulukuussa 1,4 miljoonaa euroa ja Espanjan hintatasolle laskettaessa 2,8 miljoonaa euroa. Vuositasolla vastaavat menetykset olisivat noin 3,3 miljoonaa euroa ja 6,7 miljoonaa euroa.

Suomen sianlihan vienti keskeytyi taudinpurkauksen jälkeen neljään maahan: Kiinaan, Japaniin, Taiwaniin ja Etelä-Afrikkaan. Näistä Kiinan merkitys on viime vuosina vähentynyt, mutta Japanin merkitys on kasvanut, ja siitä on vuoteen 2026 mennessä tullut Suomen kolmanneksi suurin kohdemaahan. Japanin hyvin maksavaan ja vaativaan markkinaan on koko 2020-luvulla järjestelmällisesti panostettu markkinointiresursseja ja kasvatettu vientimääriä. Myös vienti Taiwaniin ja erityisesti Etelä-Afrikkaan on kasvanut nopeasti. Taiwaniin sianlihan vienti alkoi vuonna 2024 ja Etelä-Afrikkaan vasta vuonna 2025. Japanin, Etelä-Afrikan ja Taiwanin markkinoiden avaamiseen on liittynyt sekä pitkään kestäneitä vientilupaneuvotteluja että yritysten vientipanostuksia.

Loppuvuotta 2026 ja vuotta 2027 koskeissa laskelmissa on otettu huomioon vientikieltoja asettaneiden maiden toteutuneet kasvu- tai Kiinan tapauksessa laskutrendit. Näillä oletuksilla sianlihan viennin laskennallinen tulonmenetys olisi elo-joulukuussa 2026 yli 7 miljoonaa euron ja vuonna 2027 lähes 19 miljoonaa euroa. Menetystä voidaan kuitenkin lieventää kanavoimalla näihin maihin tarkoitettuja sianlihan vientieriä (2026 elo-joulukuussa reilut 3 milj. kg ja vuonna 2027 liki 8 milj. kg) muille markkinoille, kuten Etelä-Korean ja Uuteen-Seelantiin. Uudelleen kohdentamisella vähennettäisiin neljän maan viennin keskeytyksen vuoksi syntyneitä tulonmenetyksiä, mutta tämän onnistumisesta ei kuitenkaan ole vielä arviota.

Muiden ruhonosien vienti on kohdistunut ennen kaikkea Kiinaan ja muihin Kaukoidän maihin sekä vähäisemmässä määrin Yhdysvaltoihin, Etelä-Afrikkaan ja Norsunluurannikolle. Vuoden 2026 ensimmäisen viiden kuukauden aikana Kiinan osuus jäädytettyjen muiden ruhonosien vientituloista oli 47 % ja Kaukoidän markkinoiden yhteensä 64 %. Afrikan maiden osuus vientituloista oli vastaavasti 16 %. Hintaero markkinoiden välillä on kuitenkin suuri: Kiinan ja Taiwanin markkinoilla vientihinnat ovat olleet 1,70–2,60 euroa/kg, kun taas Afrikan maihin vietäessä hinnat ovat olleet 0,50–0,60 euroa/kg. Kaikkia vientimarkkinoita koskeva keskimääräinen vientihinta on ollut tuoteryhmässä noin 1,20 euroa/kg.

Länsi-Afrikan maiden markkinat ovat auki EU-jäsenmaiden viennille myös silloin, kun viejämään villisikakannassa esiintyy ASF-tautia. Sian pakastettuja muita ruhonosia on viety EU:sta Norsunluurannikon lisäksi muun muassa Ghanaan ja Liberiaan. Jos Suomen muiden ruhonosien vienti ohjattaisiin nykyisten vientimarkkinoiden sijaan kokonaan Länsi-Afrikkaan, pelkästään

kohdemarkkinoiden vaihtumisesta johtuva vientitulojen menetys ylttäisi arviolta noin 3 miljoonaa euroon vuoden 2026 elo-joulukuussa ja noin 7,5 miljoonaa euroon vuonna 2027.

Menetys voi jäädä tätä pienemmäksi tai nousta suuremmaksi riippuen siitä, mille vaihtoehtoisille markkinoille tuotteita voidaan ohjata. Tähän vaikuttavat myös parhaillaan käytävät neuvottelut uusista vientimarkkinoista. Suomen neuvottelut sianlihan vientiluvista Vietnamin kanssa ovat loppusuoralla. Vietnam sallii sianlihan tuonnin regionalisaation ehdoin, ja maan hintataso on kohtuullinen. Mikäli vientilupa tulisi voimaan tulevien viikkojen aikana, loppuvuoden tulonmenetys jäisi noin kahteen miljoonaan euroon. Pahimmassa tapauksessa vienti Länsi-Afrikkaan olisi niin kannattamatonta, että kyseisten ruhonosien viennin sijaan erät olisi loppusijoitettava ilman vientituloja tai jopa lisäkustannuksin. Muiden ruhonosien vientitulojen menetys voisi siten olla vuositasolla noin 4–15 miljoonaa euroa.

Pienempien vientierien, kuten rasvan, luunjauheiden ja jalostettujen tuotteiden, vientiin ASF-purkauksella ei tiettävästi ole merkittävää vaikutusta. Sianlihan ja muiden ruhonosien viennissä tulonmenetykset voivat kuitenkin pahimmillaan olla huomattavan suuria, ja yltää noin 13 miljoonaan euroon vuoden 2026 elo-joulukuussa ja noin 40 miljoonaan euroon vuonna 2027. Nämä laskelmat kuvaavat pahimpien skenaarioiden toteutumista sianlihan ja muiden ruhonosien viennissä. Edellä mainitut arviot ovat samansuuntaisia Luken aiempien mallinnustulosten kanssa (Lyytikäinen ym., 2015). Yritykset pyrkivät kuitenkin lieventämään menetyksiä ohjaamalla vientieriä vaihtoehtoisille markkinoille. Markkinavaikutusten kannalta on ratkaisevaa, missä määrin uusien vientimarkkinoiden saaminen onnistuu.

Vaikutukset sikatiloille

Vientimarkkinoiden osittainen sulkeutuminen ei vähennä sianlihan tuotantoa välittömästi. Jos vientiin tarkoitettu liha voidaan myydä kotimarkkinoilla tai muissa vientimaissa, vaikutus kohdistuu ensisijaisesti tuotteiden hintaan ja yritysten kannattavuuteen. Jos vaihtoehtoiset markkinat ovat hinnaltaan heikompia, vientirajoitukset voivat kuitenkin alentaa koko sianlihan arvoketjun tuottoja ja heikentää myös tuottajille maksettavaa hintaa.

Vaikutukset voivat siten välittyä teurastamoilta sikatiloille erityisesti sianlihan hinnan ja tuottajille maksettavan tilityshinnan kautta. Tämä on merkittävää, koska suomalaisen sikatalouden kannattavuus on jo ennestään ollut tiukka. Pitkittyessään vientirajoitukset voivat siten lisätä tuotannon vähentämisen ja investointien lykkäämisen riskiä.

Sikatiloille voi aiheutua myös suoria taloudellisia vaikutuksia tartuntavyöhykkeellä voimassa olevista rajoituksista ja niiden aiheuttamista lisäkustannuksista. Näitä voivat aiheuttaa esimerkiksi eläinten, rehujen ja materiaalien siirtoihin liittyvät rajoitukset sekä tehostetut bioturvallisuustoimenpiteet. Näiden vaikutusten merkitys on kuitenkin nykytilanteessa selvästi pienempi kuin vientimarkkinoiden muutoksista aiheutuvien taloudellisten vaikutusten.

Syyskuun alussa (5.9.2026) voimassa olevalla rajoitusalueella sijaitsee alle 0,1 % kaikista Suomen lihasioista ja porsaista, ja hieman yli 0,1 % emakoista. Taudinpurkauksen jälkeisen 14 vuorokauden ajan alueen tiloja koskee mm. eläinten kuljetuskielto. Tämän jälkeen eläimiä voidaan tietyin ehdoin kuljettaa tilalta poikkeamisluvalla kasvatuspaikoille tai teurastettavaksi. Kahden viikon aikana porsaas ja lihasiat voivat kuitenkin kasvaa niin suuriksi, että eläinten hyvinvointilain vaatimukset ja mahdollinen tilan puute voivat johtaa siihen, että osa eläimistä joudutaan lopettamaan. Ääritilanteessa, jossa poikkeamislupaa ei alueen tiloille myönnetä, kaikki alueella olevat porsaas ja lihasiat jouduttaisiin lopettamaan. Eläinten markkina-arvona

laskettu tulonmenetys olisi tällöin vajaat 80 000 euroa, minkä lisäksi tiloille aiheutuisi eläinten lopettamisen ja hävittämisen kustannukset.

Jos poikkeamislupia myönnetään, tilojen kustannukset muodostuvat ensisijaisesti tehostetuista bioturvallisuustoimenpiteistä, eläinten terveystarkistuksista, desinfiointista ja ylimääräisestä hallinnollisesta työstä. Lisäksi eläimiä voidaan joutua ruokkimaan ylimääräiset 0–14 päivää ja äärimmäisessä tilanteessa osa eläimistä voidaan joutua lopettamaan ja hävittämään.

Pidemmän aikavälin vaikutukset

Jos ASF-rajoitukset jatkuvat pitkään tai tauti leviää nykyistä laajemmalle, vaikutukset voivat muuttua väliaikaisesta vientihäiriöstä rakenteellisemmiksi. Keskeisiä riskejä ovat vientimarkkinoiden pysyvämpi menetys, sianlihan hinnan ja kannattavuuden heikkeneminen, sikatilojen tuotannon supistuminen, investointien lykkäntyminen sekä teurastamoiden kapasiteetin käyttöasteen aleneminen.

Pitkäkestoisten vaikutusten kannalta ratkaisevaa on, kuinka nopeasti Suomelle voidaan avata vaihtoehtoisia vientimarkkinoita ja kuinka nopeasti Kiinan ja Japanin kaltaiset keskeiset markkinat voidaan mahdollisesti palauttaa regionalisaatioperiaatteen piiriin. Korvaavien markkinoiden hintataso voi jäädä aiempia vientimarkkinoita alemmaksi, mikä korostaa vientirajoitusten keston merkitystä.

Mikäli ASF leviäisi tuotantosikoihin, vaikutukset olisivat nykytilannetta huomattavasti suuremmat. Tällöin vientirajoitusten lisäksi syntyisi suoria tuotannollisia menetyksiä eläinten lopettamisesta, tuotannon keskeytymisestä sekä tilojen puhdistus- ja desinfiointitoimenpiteistä. Samalla vientirajoitukset voisivat laajentua ja pitkittyä, jolloin vaikutukset ulottuisivat nykyistä voimakkaammin sikatiloihin, teurastamoihin ja koko sianlihan arvoketjuun.

Taloudellisten vaikutusten hahmottamiseksi on välttämätöntä ymmärtää sianlihaketjun merkitys elintarvikesektorissa, viennissä ja kulutuksessa. Lihateollisuus on elintarvike- ja juomateollisuuden suurin toimiala. Vuonna 2024 se vastasi 3,2 mrd. euron liikevaihdollaan 23 % elintarvikkeiden ja juomien valmistuksen liikevaihdosta. Sianlihan ja sen tuotteiden osuutta ei ole mahdollista eriyttää lihateollisuuden liikevaihdosta, mutta sianlihan osuus kaikkien lihalajien tuotantovolyyymeistä on ollut vuosien 2025 ja 2026 aikana 41 % ja kulutuksen volyyymistä 37 %. Sianliha kattoi 12 % kaikista Suomessa tuotetusta elintarvikeproteiinista ja 9 % Suomen väestön kuluttamasta proteiinista vuonna 2023 (Jansik ym. 2024).

Sianliha on ollut Suomelle tärkeä vientituote, se on vastannut elintarvikkeiden viennin arvosta n. 5 %. Ulkomaan kauppa on ollut lähes tasapainossa, tuoteryhmän viennin ja tuonnin arvon ollessa noin 100 milj. euron luokkaa vuodesta 2023 lähtien. ASF taudin purkaus on vaarantamassa sianlihan viennin tulovirtaa, jota on oltu saamassa kovan työn, vientilupaneuvottelujen ja yritysten kaupallisten ponnistelujen, ansiosta jälleen kasvu-uralle Kiinan markkinoiden laskun jälkeen.

2.2. Peltokasvituotanto

Viranomaisrajoitukset

ASF:n leviämisen estämiseksi myös peltokasvien tuotantoon tartuntavyöhykkeellä kohdistuu rajoitteita, joilla pyritään hillitsemään riskiä siihen, että viruksen saastuttamia peltokasveja tai kuivikemateriaaleja päätyisi sikojen rehuksi tai kuivikkeeksi. Tartunnan saaneet villisiat voivat ruokailla ja oleskella pelloilla. Koska sikarutto ei tartu muihin tuotantoeläimiin, viljojen ja muiden rehuksien sekä kuivikkeiden käyttöön liittyvät riskit koskevat vain sikataloutta. Useimmissa rehutehtaissa valmistetaan kuitenkin rehuja sekä sikatalouteen että muihin tuotantosuuntiin, eikä viljaeriä ole aina mahdollista pitää erillään. Tästä syystä etenkin taudin alkuvaiheessa oli epäselvää, voidaanko viljaa markkinoida lainkaan ostajille, joiden tuotantoketjussa tai sivujakeiden käytössä on mukana sikatalouden rehukäyttöä. Viljakauppaa tehdään myös suoraan tilojen välillä. Rajoitusten tarkentumisen myötä esteet viljan markkinoinnille ovat olennaisesti helpottaneet.

Viljan ja muiden rajoitusalueella viljeltävien kasvien markkinointiin asetetut rajoitteet ovat vastaavia kuin Ruotsissa vuonna 2023 toteutetut. Keskeisimmät säädetyt rajoitukset ovat 1.9.2026 tilanteen mukaisesti:

- Sikaeläinten ruokkiminen alueelta kerätyllä viljalla tai muilla kasveilla on kielletty, ellei niitä ole käsitelty rehualan laitoksessa menetelmällä, joka tuhoaa afrikkalaisen sikaruton viruksen¹, **taikka** varastoitu sikaeläinten ulottumattomissa vähintään 30 vuorokauden ajan yli nollan asteen lämpötilassa ennen käyttöä.
- Alueelta kerättyjen olkien käyttö sikaeläimille (esimerkiksi kuivikkeena tai virikkeenä) on kielletty, ellei niitä ole varastoitu sikaeläinten ulottumattomissa vähintään 90 vuorokauden ajan yli nollan asteen lämpötilassa ennen käyttöä (kuivikkeita ei kuivata tai kuumenneta vastaavasti kuten viljoja, joten on loogista, että kuivikkeiden käyttökielto on pidempi kuin viljojen rehukäytön kielto).

Puitavien kasvien osalta rajoitukset voivat aiheuttaa haasteita lähinnä tilanteissa, joissa tilalla ei ole käytössä viljan varastointiin siloja, tai ne ovat täynnä. Näissä tapauksissa on etsittävä ratkaisuja varastointiin vuokraamalla siloja tai toimittamalla tuote ostajan järjestämään väli-varastoon. Kuivikkeiden osalta haasteet ovat vastaavia, eli ne tulisi varastoida eikä niitä voi toimittaa suoraan korjuun (yleensä paalaamisen) jälkeen sikatilan kuivikevarastoon. Muovitetessa paalit tämäkin ongelma jää vähäiseksi.

Rajoitusalueen peltokasvituotanto

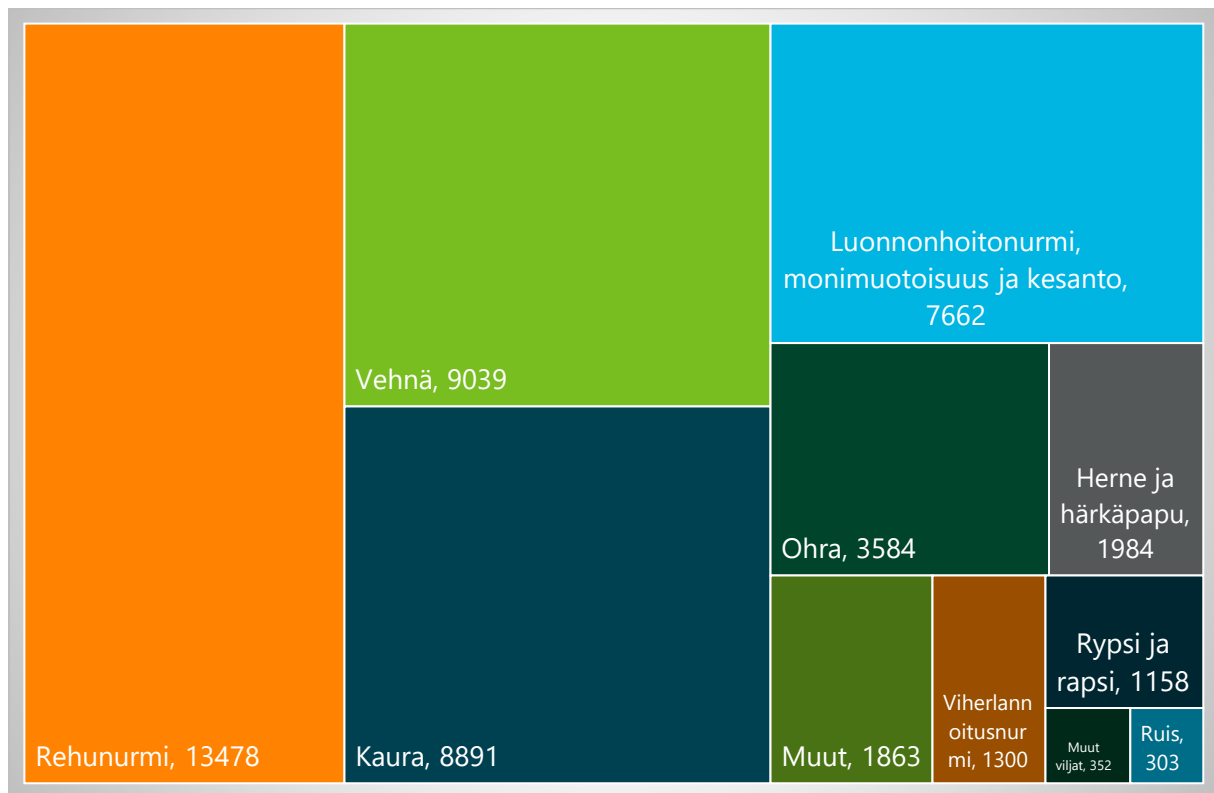
Peltolohkoilla viljeltävät kasvit ilmoitetaan kevään tukihaussa ja tiedot tallentuvat Ruokaviraston hallinnoimiin järjestelmiin. Ensimmäisten tapausten ydinalueen ympärille muodostettu tartuntavyöhyke A käsitti kokonaisuudessaan Virolahden ja Miehikkälän kunnat sekä Lappeenrannan osalta viljelyalasta noin 25 %. Käytössä oleva maatalousmaa alueella oli noin

¹ Rehuseosten lämpötila rakeistuksessa tai muussa kuumennuskäsittelyssä on oltava vähintään 81 °C tai rehuseosta on kuumennettu vähintään 75 °C:ssa 10 minuuttia. Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1266/2020 rehualan toiminnanharjoittamisesta, 20 § rehuseosten kuumennuskäsittely. Kyseisessä pykälässä säädetty käsittely soveltuu myös ASF-viruksen tuhoamiseen.

14 000 hehtaaria, josta valtaosa (8 200 ha) on nurmien tuotannossa, monimuotoisuuskasvien viljelyssä tai kesantona. Puitavia kasveja tartuntavyöhyke A:n alueella vuonna 2026 on noin 5 700 hehtaaria.

Tartuntavyöhyke B kasvatti aluetta huomattavasti kattamaan Haminan, Kotkan ja Pyhtään kunnat sekä osia Loviisan, Lapinjärven sekä Kouvolan kunnista. Käytössä oleva maatalousmaa rajoitusalueella B on yhteensä 35 000 hehtaaria, josta puitavien kasvien tuotannossa on 19 800 hehtaaria. Yhteensä tartuntavyöhykkeillä A ja B on viljelyalaa lähes 50 000 hehtaaria, josta puitavien kasvien tuotannossa 25 450 hehtaaria.

Yleisin viljelykasvi on rehunurmi (13 500 ha), ja yleisimmät puitavat viljelykasvit vyöhykkeillä A ja B yhteensä ovat vehnä (9 000 ha), kaura (8 900 ha), ohra (3 600 ha) sekä herne ja härkäpapu (2 000 ha) (Kuva 4). Vuoden 2025 satotietoihin ja hintoihin perustuen voidaan arvioida, että rajoitusalueella A ja B tuotettujen puitavien kasvien sadon arvo on suuruusluokaltaan yhteensä noin 16,3 miljoonaa euroa.

Kuva 4. Tartuntavyöhykkeen A ja B yhteenlaskettu viljelyala kasviryhmittäin vuonna 2026 (ilmoitetut kasvikoodit). Lähde: Ruokavirasto

Markkinavaikutukset

Viranomaisrajoitukset voivat vaikuttaa peltokasvien markkinointiin myös silloin, kun niiden myyntiä ei ole suoraan kielletty. Erityisesti eri alueilla tuotettujen viljaerien ja niiden sivujakeiden erillään pito voi olla viljakaupassa ja rehuteollisuudessa haastavaa. Tämä voi johtaa siihen, että ostajat asettavat omien riskienhallintakäytäntöjensä perusteella viranomaismääräyksiä tiukempia vastaanottorajoituksia.

ASF-tilanteen alkuvaiheessa osa ostajista ilmoitti, ettei se toistaiseksi ota vastaan tai osta tartuntavyöhykkeellä tuotettua tai varastoitua viljaa, koska oli epäselvää, millaiseksi

rajoituskäytäntö lopulta muodostuu. Tilanne aiheutti hetkellisesti epätietoisuutta ja kysymyksiä, voiko sadonkorjuu ylipäättään jatkua alueella. Tämänkaltaiset markkinatoimijoiden päätökset voivat vaikeuttaa sadon markkinointia ja aiheuttaa viljelijöille ylimääräisiä varastointi- ja logistiikkakustannuksia sekä mahdollisesti hinnan alenemista.

Viranomaisen määräämä rajoituskäytäntö tarkentui elokuussa 2026, noudattaen Ruotsin mallin mukaista varastointiin perustuvaa rajoituskäytäntöä. Tarkennuksen myötä useat viljanostajat pystyivät jälleen ostamaan viljaa ja taloudelliset vaikutukset vähentyivät. Nykyisten rajoitusten ja tarkentuneiden viranomaisohjeiden perusteella peltokasvituotantoon kohdistuvat taloudelliset vaikutukset näyttäivät jäävän kokonaisuutena melko vähäisiksi.

Suorat taloudelliset vaikutukset

Viljojen yhden kuukauden varastointivelvoite ennen markkinointia ei tyypillisesti aiheuta lisäkustannuksia, mutta voi aiheuttaa tiloilla haasteita, jos niillä ei ole varastointitilaa riittävästi ja ne joutuvat turvautumaan esimerkiksi vuokrasiiloihin. Tällöin kustannuksia aiheutuu vuokrasta ja ylimääräisestä logistiikasta.

Viljanostajat ovat myös ASF-tilanteen edetessä tarkentaneet omia käytäntöjään. Joillakin vastaanottopisteillä ei oteta hygieniariskin vuoksi vastaan esimerkiksi viljelijän itse toimittamia traktorikuormia. Näissä tapauksissa ostopöytäkustannus jää viljelijän lisäkustannukseksi.

Kuivikkeiden osalta vaikutukset ovat samankaltaisia kuin viljojenkin osalta. Tartuntavyöhykkeeltä korjattua olkea ei voida toimittaa välittömästi sikatiloille, vaan sitä on varastoitava määräysten mukaisesti. Muovitetuissa paaleissa säilytettävän materiaalin osalta tämä ei kuitenkaan yleensä muodosta merkittävää käytännön ongelmaa.

Nykytilanteessa vaikutukset kohdistuvat lähinnä yksittäisiin viljelijöihin, joille vähintään kuukauden mittainen erillinen sadon varastointivelvoite aiheuttaa kapasiteetti- tai logistiikkaongelmia. Varastointivelvoite rajoittaa viljan likviditeettiä, mikä viivästyttää viljan markkinoinnista saatavien tulojen saamista ja voi siten aiheuttaa maksuvalmiushaasteita.

Lisäksi alueellinen rajoitusalue voi aiheuttaa erityisiä ongelmia tiloilla, joiden pellot sijaitsevat osittain tartuntavyöhykkeellä ja osittain sen ulkopuolella, koska tartuntavyöhykkeellä käytettyjen maa- ja metsätaloustekniikoiden siirtäminen pois vyöhykkeeltä on rajoitusten mukaan sallittua vain pestynä ja desinfioituna. Ruokavirasto on kehottanut viljelijöitä näissä tilan sisäiseen logistiikkaan kohdistuvissa tapauksissa käyttämään arkijärjen mukaista harkintaa, mutta toimimaan vastuullisesti, kun kyse on aidosti siirtymisestä alueelta pois.

Pidemmän aikavälin vaikutukset

Jos rajoitukset jatkuvat vuoteen 2027 saakka tai tautiriski säilyy alueella pitkään, vaikutukset voivat ulottua myös viljelijöiden tulevien vuosien viljelypäätöksiin. Viljelijät voivat esimerkiksi muuttaa viljelykasvivalintojaan, joutua lisäämään varastointikapasiteettia tai muuttaa tuotannon ja markkinoinnin järjestämistä. Rajoitusten toistumiseen liittyvä riski voi pitkällä aikavälillä myös vaikuttaa pellon kysyntään ja arvoon alueella heikentävästi.

Näiden vaikutusten suuruutta on tässä vaiheessa vaikea arvioida, koska ne riippuvat olennaisesti rajoitusten kestosta ja siitä, muodostuuko ASF:stä alueella pysyvämpi riski.

Mitä jos rajoitusalue laajenisi?

Nykyisen rajoitusalueen peltokasvituotantoon kohdistuvat taloudelliset vaikutukset ovat tois-
taiseksi rajallisia. Rajoitusalueen laajentuminen Pyhtäältä löydetyn villisian myötä toi rajoitus-
ten piiriin olennaisesti lisää viljelyalaa. Alue voi edelleen laajentua, mikäli infektiotapauksia
varmentuu lisää ydinalueen ulkopuolisilla alueilla. Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakun-
nissa on vuoden 2026 ennakkotietojen mukaan noin 50 000 hehtaaria viljojen viljelyalaa sekä
merkittäviä määriä muita puitavia viljelykasveja. Rajoitusalue B:n lähialueella sijaitsevien sikati-
lojen on panostettava erityiseen huolellisuuteen ja harkintaan myös tilan omilla pelloilla kas-
vatettujen rehujen käytön suhteen. Rajoitusalueen laajeneminen voisi lisätä sekä varastointiin
että viljan markkinointiin kohdistuvia haasteita. Jos samanaikaisesti useat viljanostajat rajoit-
taisivat vastaanottoa, vaikutukset voisivat ulottua yksittäisten tilojen varastointiongelmia laa-
jemmalle ja näkyä myös alueellisina hintavaikutuksina. Nykyiset viranomaisrajoitukset eivät
kuitenkaan edellytä vastaanottoon erityisiä rajoituksia, mikäli varastointivelvoite viljaa myy-
vällä tilalla on toteutettu oikein.

3. ASF-rajoitusten vaikutukset metsätaloudelle

3.1. Hakkuurajoitukset ja niiden heijastevaikutukset

Metsäsektorin näkökulmasta ASF-rajoitukset voivat vaikuttaa tartuntavyöhykkeellä tapahtuvaan metsänhoitoon, metsänuudistamiseen sekä puunhankintaan, kattaen puunkorjuun ja puutavaran kuljetuksen. Ruokavirasto on viimeisen kuukauden aikana muuttanut tartuntavyöhykkeen ja sen ydinalueen rajoja sekä tarkentanut alueilla sallittuja metsätaloustoimia.

Ruokaviraston 14.8.2026 antaman, sittemmin osin kumotun päätöksen (Ruokavirasto 2026a) mukaan tartuntavyöhykkeellä (A-alue) metsätaloustöiden tekeminen oli kiellettyä, lukuun ottamatta ennen vyöhykkeen perustamista kaadettujen puiden noutamista ydinalueen ulkopuolelta sekä ydinalueen ulkopuolella työvaiheita, jotka voitiin tehdä ilman moottorikäyttöistä työvälinettä, kuten suunnittelu-, kartoitus- ja neuvontatyöt sekä puiden istutus, käsikylvö tai taimikoiden heinäys. Erikseen oli kielletty koneellinen maanmuokkaus maastossa. Lisäksi tartuntavyöhykkeen ydinalueella maastossa liikkuminen oli kiellettyä muutoin kuin tietä pitkin. Tartuntavyöhykkeellä metsätalouskäytössä olleiden koneiden siirto pois vyöhykkeeltä oli puolestaan sallittua vain pestynä ja desinfioituna. Liikkumis- ja työskentelyrajoitukset, koneiden puhdistus- ja tautisuojausvaatimukset sekä rajoitukset maastossa liikkumiseen hidastivat, estivät ja osin siirsivät tulevaisuuteen metsässä operointia. Rajoitukset koskivat erityisesti koneellista puunkorjuuta ja maanmuokkausta, ja tartuntavyöhykkeen ydinalueella kaikkea metsän käyttöä (ml. virkistyskäyttö). ASF-rajoitukset voivat epäsuorasti vaikuttaa myös teollisuuden puun saatavuuteen. Ne voivat vähentää kantorahatuloja, lisätä korjuun ja kuljetusten kustannuksia sekä edellyttää puunhankinnan ja logistiikan uudelleenjärjestelyjä metsäteollisuudessa. Vaikutusten laajuus riippuu kuitenkin rajoitusalueen koosta, kestosta ja siitä, kuinka tiukkoja metsätaloutta koskevat käytännön määräykset ovat.

Ruokavirasto laajensi 28.8.2026 alkuperäistä tartuntavyöhykettä (A-alue) länteen tartuntavyöhykkeen B-alueelle, joka kattoi Haminan ja Pyhtään kunnat sekä osia Kotkasta, Lapinjärvestä ja Loviisasta. B-aluetta eivät koskeneet A-alueen metsätyörajoitukset. 1.9.2026 Ruokavirasto antoi tartuntavyöhykkeestä uuden päätöksen (Ruokavirasto 2026b), jossa yhtenäistettiin tartuntavyöhykkeen A- ja B-alueiden rajoitukset. Tällöin A-alueelta poistuivat metsätyörajoitukset kulotusta lukuun ottamatta. Tartuntavyöhykkeellä maa- ja metsätalouskäytössä olleiden koneiden siirto pois vyöhykkeeltä on sallittua edelleen vain pestynä ja desinfioituna. Kun rajoitukset lievenivät siitä mitä ne alun perin olivat, pienenevät niiden vaikutukset metsätalouteenkin merkittävästi.

Seuraavassa tarkastellaan skenaarioperusteisesti ASF-rajoitusten mahdollisia vaikutuksia puunkorjuun ja puutavaran kaukokuljetuksen kustannuksiin sekä aluetalouteen erilaajuisilla vaikutusalueilla *aiemmin voimassa olleilla tiukimmilla toimenpiderajoitteilla*. Vaikka nykyiset ASF-rajoitukset mahdollistavat metsätalouden toiminnan pääosin normaalisti, tarkastelu toimii varautumis- ja vaikutusarviona tilanteisiin, joissa tautitilanne edellyttäisi nykyistä tiukempia tai laajemmalle alueelle ulottuvia rajoituksia.

3.2. Tiukat toimenpiderajoitteet – varautumis- ja vaikutusarvio puunhankintaan ja Kaakkois-Suomen metsäalaan

Alkuperäinen tartuntavyöhyke (A-alue) kattoi Virolahden ja Miehikkälän kunnat sekä Lappeenrannan eteläosan. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan alueen keskimääräiset markkinahakkuut olivat vuosina 2021–2025 noin 510 000 m³ teollisuuspuuta ja 62 000 m³ energiapuuta vuodessa. Laskennalliset, vuotuiset kantorahatulot olivat vuosina 2021–2025 keskimäärin noin 26 miljoonaa euroa, ja kantorahatulosten vaihteluväli oli 21 miljoonasta eurosta (2021) 33 miljoonaan euroon (2024). Vaikka tartuntavyöhykkeen osuus valtakunnan markkinahakkuista oli keskimäärin vain 0,8 %, sen merkitys Kaakkois-Suomen metsäteollisuuden puuhuololle oli huomattavasti suurempi. Tartuntavyöhykkeeltä korjatun teollisuus- ja energiapuun osuus Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan yhteenlasketuista markkinahakkuista oli keskimäärin 13,7 %, kuusitukin osalta lähes 15 %.

Tartuntavyöhykkeeltä (A-alue) korjattu puu on suuntautunut Kaakkois-Suomen merkittävälle kemiallisen metsäteollisuuden keskittymälle, mekaaniselle metsäteollisuudelle ja energiantuotantoon. Rajoitukset vaikuttaisivat suoraan tai välillisesti useiden lähialueella toimivien suurten metsäteollisuuslaitosten sekä yhdeksän eri kokoluokan sahan raaka-ainehuoltoon. Samalla energiapuun, hakkuutähteiden sekä metsäteollisuuden sivutuotteiden, kuten sahanhakkeen, sahanpurun sekä kuoren saatavuus heikkenisi.

Kaakkois-Suomen metsäteollisuus on jo joutunut sopeuttamaan puunhankintaansa Venäjän puuntuonnin päättymisen jälkeen. Sikaruton aiheuttamat lisärajoitukset vaikeuttaisivat puun saatavuutta entisestään, sillä korvaava puu olisi hankittava nykyistä kauempaa. Tämä kasvat-
taisi kuljetusmatkoja ja logistiikkakustannuksia sekä voisi lisätä painetta puun hintoihin.

Metsäsektorin merkitys Kaakkois-Suomen aluetaloudelle on poikkeuksellisen suuri. Vuonna 2023 metsäalan osuus bruttoarvonlisäyksestä oli Etelä-Karjalassa 8,1 % ja Kymenlaaksossa 6,4 %, kun koko Suomen vastaava osuus oli 3,6 % (Tapio 2026). Metsäalan työllisten osuus oli Etelä-Karjalassa 7,8 % ja Kymenlaaksossa 5,5 %, kun valtakunnallisesti osuus jäi 2,4 prosenttiin. Tartuntavyöhykkeellä (A-alue) tehtyjen markkinahakkuiden perusteella lasketut kantorahatulot olivat vuosina 2021–2025 keskimäärin noin 26 miljoonaa euroa vuodessa, josta lähes puolet kertyi kuusitukista.

Vaikutusanalyysin lähtökohdat

Vaikutusanalyysissä tarkasteltiin kahta vuoden mittaista skenaariota, joista ensimmäisessä tartuntavyöhykkeen A-alueen keskimääräiset vuotuiset markkinahakkuumäärät toimivat lähtötietona. Toisessa skenaariossa tartuntavyöhyke laajenisi käsittäen alueen, jonka vuotuiset hakkuut ovat kaksinkertaiset A-alueen hakkuisiin verrattuna. Jälkimmäinen skenaario vastaa likimain tilannetta, jossa tartuntavyöhykkeen A-alueella voimassa olleet metsätyörajoitukset olisivat laajentuneet koskemaan myös B-aluetta. Luken arvion mukaan B-alueen tartuntavyöhykkeen keskimääräiset markkinahakkuut olivat vuosina 2021–2025 noin 590 000 m³ teollisuuspuuta ja 110 000 m³ energiapuuta vuodessa. Suhteessa A-alueen markkinahakkuihin B-alueen hakkuut olivat siten noin 1,2-kertaiset. Molemmissa skenaarioissa arvioitiin tilanteita, joissa korvaavaa työtä ei löydy lainkaan tai sitä voidaan järjestää 50 prosentille korjuu- ja kuljetuskalustosta.

Laskenta perustui vuosien 2021–2025 keskimääriin markkinahakkuumääriin sekä puunkorjuun ja kaukokuljetuksen keskimääriin vuosisuoritteisiin Suomessa. Laskennan lähtötietoina käytettiin Metsätehon puunkorjuun ja kaukokuljetuksen vuoden 2025 tilastotietoja, metsäalan kustannusindeksejä sekä kone- ja puutavara-autokaluston kustannuslaskelmien lähtöarvoja.

Vaikutusanalyysissä arvioitiin korjuu- ja kuljetusyrittäjille aiheutuvia kustannuksia tilanteessa, jossa kalusto ja kuljettajat jäävät ilman työtä ja yritykset menettävät puunhankinnasta saatavan tulovirran vuoden mittaisen rajoitusjakson ajaksi. Lähtötietoina käytettiin Metsätehon puunkorjuun ja kaukokuljetuksen vuoden 2025 tilastotietoja, metsäalan kustannusindeksejä sekä kone- ja puutavara-autokaluston kustannuslaskelmien lähtöarvoja. Kustannuslaskennassa huomioitiin kaluston kiinteät kustannukset ja henkilöstökulut. Muuttuvat kustannukset, kuten polttoaine-, huolto- ja siirtokustannukset sekä osa vakuutuskustannuksista jätettiin tarkastelun ulkopuolelle, koska niitä ei synny kaluston seisoessa.

Lisäksi arvioitiin tiukkojen metsätalouden toimenpiderajoitteiden kustannusvaikutuksia aluetalouteen ja metsänhoito- ja metsänparannustoimiin.

Vaikutukset puunkorjuuseen ja puutavarakuljetuksiin

Jos A-alueen tartuntavyöhykkeellä korjaamatta jäävän puumäärän edellyttämälle korjuu- ja kuljetuskapasiteetille ei löytyisi korvaavaa työtä vuoden aikana, puunkorjuun keskeytymisestä aiheutuisi arviolta 4,5 miljoonan euron ja puutavaran kaukokuljetuksesta 2,8 miljoonan euron kustannusvaikutus. Yhteensä puunhankintaketjun kustannusvaikutus olisi noin 7,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Mikäli korvaavaa työtä pystyttäisiin järjestämään puolelle kalustosta ja kuljettajista, kustannusvaikutus puolittuisi noin 3,6 miljoonaan euroon. Jos A-alueen tartuntavyöhyke laajenisi kattamaan kaksinkertaisen puunhankintamäärän (1,02 milj. m³ vuodessa), puunhankinnan keskeytymisestä aiheutuva kustannusvaikutus kasvaisi noin 14,4 miljoonaan euroon vuodessa. Korvaavan työn järjestäminen puolelle kalustosta pienentäisi kustannusvaikutuksen noin 7,2 miljoonaan euroon.

Koska tartuntavyöhyke kattaa monien yrittäjien keskeisiä toiminta-alueita, vaikutukset kohdistuisivat todellisuudessa useampaan yritykseen kuin kapasiteetilaskelmat osoittavat. Erityisen haavoittuvia ovat pienet, usein aliurakointia tekevät korjuu- ja kuljetusyrietykset, joiden toiminta painottuu pääosin tai yksinomaan tartuntavyöhykkeelle ja joiden maantieteellinen toiminta-alue on rajallinen.

Puunkorjuu- ja puutavarakuljetusyrittäjien toimintaa ohjaavat tyypillisesti useamman vuoden mittaiset sopimussuhteet puunhankintaorganisaatioiden kanssa. Tämän vuoksi korjuun tai kuljetusten äkillinen keskeytyminen tietyllä hankinta-alueella aiheuttaisi merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia häiriöitä yrittäjille, eikä korvaavaa työtä olisi helposti saatavilla lähialueilta.

Vaikutukset aluetalouteen ja metsänhoitoon

Rajoitusten aluetaloudelliset vaikutukset riippuvat ennen kaikkea siitä, voidaanko korvaava puu hankkia Kaakkois-Suomen sisältä ja miten puun saatavuus vaikuttaisi metsäteollisuuden tuotantoon ja puun tehdashintoihin. Mikäli puu pystytään hankkimaan muualta alueen sisältä eikä tuotanto vähene, vaikutukset jäisivät suhteellisen vähäisiksi. Jos puuta joudutaan

hankkimaan alueen ulkopuolelta, metsätalouden arvonlisäystä siirtyisi Kaakkois-Suomesta muihin maakuntiin.

Mikäli A-alueen tartuntavyöhykkeeltä korjaamatta jäävä noin 572 000 m³:n teollisuus- ja energiapuumäärä ei olisi korvattavissa ja metsäteollisuuden tuotanto vähenisi vastaavassa suhteessa, Kaakkois-Suomen metsäsektorin arvonlisäys (brutto) pienentyisi noin 24 miljoonaa euroa. Kerrannaisvaikutukset huomioon ottaen kokonaisvaikutus alueen arvonlisäykseen olisi noin 39 miljoonaa euroa. Vastaavasti skenaariossa, jossa korjaamatta jäisi kaksinkertainen puumäärä, kokonaisvaikutus olisi 78 miljoonaa euroa.

Arvioihin liittyy jonkin verran epävarmuutta. Vaikutukset voisivat muodostua suuremmiksi, mikäli puun saatavuuden heikkeneminen tai hankintakustannusten nousu johtaa esimerkiksi yksittäisen suuren tuotantolaitoksen toiminnan lopettamiseen. Toisaalta, jos rajoitusten vuoksi korjaamatta jäävä puumäärä pystyttäisiin korvaamaan osittain tai kokonaan, vaikutukset jäisivät esitettyä pienemmiksi. Lisäksi on huomattava, että esitettyt kustannus- ja aluelousvaikutukset perustuvat oletukseen, että tartuntavyöhykkeen A-alueella aiemmin voimassa olleet tiukat toimenpiderajoitukset olisivat kestäneet vuoden tai että rajoitusalue olisi laajentunut selvästi. *Nykytilanteessa metsätöille ei ole rajoituksia (pl. kulutus) tartuntavyöhykkeen ydinaluetta lukuun ottamatta.*

Mikäli metsätalouteen olisi kohdistettu tiukimmat mahdolliset toimenpiderajoitukset, metsänhoito- ja metsänparannustöiden keskeytyminen rajoittaisi merkittävästi tartuntavyöhykkeellä toimivien metsäpalveluyrittäjien, metsänhoitoyhdistysten, koneyritysten ja niiden työntekijöiden, toimihenkilöiden sekä omatoimisten metsänomistajien toimintaa. Rajoitusten seurauksena osa rajoitusajalle toteutettavaksi suunnitelluista metsänhoito- ja perusparannustoimenpiteistä siirtyisi myöhemmäksi, mikä heikentäisi metsänomistajien mahdollisuuksia toteuttaa metsänhoitoa suunnitellussa aikataulussa (esim. taimikoidenhoito tai metsänuudistaminen) ja voisi viivästyttää metsien kasvun ja puuntuotannon ylläpitämistä.

Suuntaa antavan laskelman perusteella entisellä tartuntavyöhykkeellä A toteutettavien metsänhoito- ja metsänparannustöiden vuotuinen kustannus olisi noin 2,4 miljoonaa euroa. Arvio perustuu vuosien 2021–2025 keskimääräiseen kustannustasoon sekä Kymenlaakson metsätietoihin, jotka on suhteutettu tartuntavyöhykkeen A-alueen maapinta-alaan. Työllisyysvaikutus kyseisille metsänhoito- ja maanparannustoimille voidaan arvioida olevan lukuisia henkilötyövuosia. Metsänhoitotöihin sisältyivät taimikonhoito, maanmuokkaus ja metsänviljely, kun taas metsänparannustöihin luettiin metsälannoitus ja metsäojien kunnostus.

Yhteenveto tiukkojen toimenpiderajoitusten vaikutuksista

- A-alueen tartuntavyöhykkeen osuus Suomen hakkuista on alle 1 %, mutta Kaakkois-Suomen markkinahakkuista lähes 14 %.
- Voimassa olleet mutta sittemmin kumotut metsätyörajoitukset olisivat voineet vaikuttaa merkittävästi alueen metsäteollisuuden, sahojen ja energiantuotannon raaka-ainehuoltoon.
- A-alueen tartuntavyöhykkeen puumäärän korjuu ja kuljetus vastaa noin 16 korjuuketjun, 9 puutavara-auton ja yhteensä noin 63 kuljettajan vuotuista työpanosta. Lisäksi metsänhoito- ja metsänparannustoimenpiteiden ja niiden suunnittelun työllistävä vaikutus on lukuisia henkilöitä ja yrittäjiä.
- Korvaavan työn puuttuessa korjuun ja kuljetusten keskeytymisen kustannusvaikutus olisi voinut olla 7,2 milj. euroa vuodessa alkuperäisellä tartuntavyöhykkeellä A. Mikäli tartuntavyöhyke olisi laajentunut siten, että siltä korjattava puumäärä olisi kaksinkertaistunut, kustannusvaikutus olisi noussut 14,4 milj. euroon.
- Vaikutukset olisivat kohdistuneet erityisesti pieniin paikallisiin kone- ja kuljetusyrityksiin, joiden mahdollisuudet siirtää kalustoa muihin kohteisiin ovat rajalliset.
- Metsänomistajien keskimääräinen vuotuinen kantorahatulomenetys A-alueella olisi ollut vuosien 2021–2026 keskimääräisten kantorahatulojen perusteella noin 26 milj. euroa. Tulot eivät periaatteessa kuitenkaan olisi kadonneet vaan siirtyneet rajoitusjakson jälkeisille vuosille.
- Tartuntavyöhykkeen A metsänhoito- ja metsänparannustöiden vuotuinen kustannusvaikutus olisi noin 2,4 miljoonaa euroa.
- Tilanteessa, jossa A-alueen hakkuumääriä ei olisi voitu korvata lisäämällä hakkuita A-alueen ulkopuolella, Kaakkois-Suomen metsäsektorin arvonlisäys olisi voinut pienentyä noin 24 milj. euroa vuodessa ja kerrannaisvaikutukset huomioon ottaen koko aluetalouden arvonlisäys supistua 39 milj. euroa.
- Vaikutusten suuruus riippuu korvaavan puun saatavuudesta, puunhankinnan kustannuksista sekä siitä, heijastuvatko rajoitukset metsäteollisuuden tuotantomääriin. Taustalla vaikuttavat luonnollisesti myös lopputuotemarkkinoiden kysyntä ja yritysten kilpailukyky suhteessa kilpailijoihin.

3.3. ASF-rajoitusten nykytila ja alkuvaiheen vaikutukset metsätalouteen

Raportin julkaisuhetkellä voimassa olevat metsätalouden tiukimmat ASF-toimenpiderajoitukset kohdistuvat noin 5 000 hehtaarin laajuiseen ydinalueeseen, jossa kaikki metsätaloustoimenpiteet ovat kiellettyjä. Rajoitukset kohdistuvat suoraan alueen metsänomistajiin siirtämällä metsänhoito- ja hakkuutoimenpiteitä myöhempään ajankohtaan sekä keskeyttämällä puukaupan ja siitä saatavan tulovirran. Ydinalueen rajallisen pinta-alan vuoksi vaikutukset puunhankintaan, metsänhoitoon ja niihin liittyvään yritystoimintaan jäävät kuitenkin kokonaisuutena vähäisiksi, ja kustannusvaikutusten arvioidaan muodostuvan lähinnä toiminnan uudelleenjärjestelyistä ja aikataulumuutoksista. Ydinalueen vuotuisen hakkuupotentiaalin arvioidaan vastaavan noin 3–4 prosenttia ensimmäisenä perustetun tartuntavyöhykkeen (A-alue) keskimääräisestä vuotuisesta hakkuumäärästä. Ruokaviraston mukaan ydinalueen rajoitukset säilyvät toistaiseksi ennallaan myös tartuntavyöhykkeen laajentamisen ja muiden rajoitusten lieventämisen jälkeen.

Ruokaviraston 1.9.2026 tekemän päätöksen mukaisesti tartuntavyöhykkeellä metsätaloustyöt ja maanmuokkaus ovat sallittuja kulotusta lukuun ottamatta. Aiemmin voimassa olleita liikku- ja toimintarajoituksia on lievennetty, eikä maastossa liikkumista moottoriajoneuvoilla enää lähtökohtaisesti rajoiteta. Lentolannoituksen välttämistä voidaan kuitenkin edelleen pitää perusteltuna varotoimena, sillä ilma-alusten aiheuttama häiriö voi lisätä villisikojen liikkumista ja siten kasvattaa taudin leviämiskäskyä uusille alueille (Ruokavirasto 2026).

Puunkorjuussa ja koneellisissa metsänhoitotoissa keskeisin metsätalouteen kohdistuva erityisvaatimus liittyy koneiden puhdistukseen ja desinfiointiin. Tartuntavyöhykkeellä käytettyjen maa- ja metsätalousteknikoiden siirtäminen vyöhykkeen ulkopuolelle on sallittua vain huolellisen puhdistuksen ja desinfioinnin jälkeen (Ruokavirasto 2026). Käytännössä tartuntavyöhykkeellä hakkuu- ja metsänhoitokohteita pyritään ketjuttamaan samalle kalustolle ja toteuttamaan mahdollisimman yhtenäisinä työjaksoina tarpeettomien siirtojen ja niistä aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi. Lisäksi koneet on puhdistettava ja desinfioitava aina, kun niitä siirretään tartuntavyöhykkeen ulkopuolelle huolto-, korjaus- tai muita toimenpiteitä varten. Menettely on aikaa vievä ja perusteellinen toimenpide, ja erityisesti suurikokoisen korjuukaluston osalta siitä voi todennäköisesti muodostua merkittävä yksittäinen kustannuserä. Tällä hetkellä käytettävissä ei kuitenkaan ole tarkempaa tietoa desinfioinnin aiheuttamien kustannusten suuruudesta puunkorjuukalustolle.

Elokuussa 2026 voimassa olleet tiukat toimenpiderajoitukset aiheuttivat metsänomistajille, puunkorjuu- ja kuljetusyrityksille sekä muille metsätalouden toimijoille lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä lähinnä toiminnan keskeytysten ja työmaiden uudelleenjärjestelyjen seurauksena. Lisäksi rajoitusten seurauksena jouduttiin käynnistämään erilaisia yritystoiminnallisia muutoksia, suunnittelutoimia ja varautumisjärjestelyjä, joista aiheutui omia kustannuksiaan. Kustannusvaikutusten kokonaisarvon voidaan arvioida olevan satojen tuhansien eurojen suuruusluokkaa, mutta tarkka arviointi edellyttää erillistä selvitystä. Lisäksi mahdolliset tulevat tartuntavyöhykkeen laajennukset tai uusien ydinalueiden perustaminen voivat kasvattaa kustannusvaikutuksia merkittävästi suhteessa nykytilanteeseen.

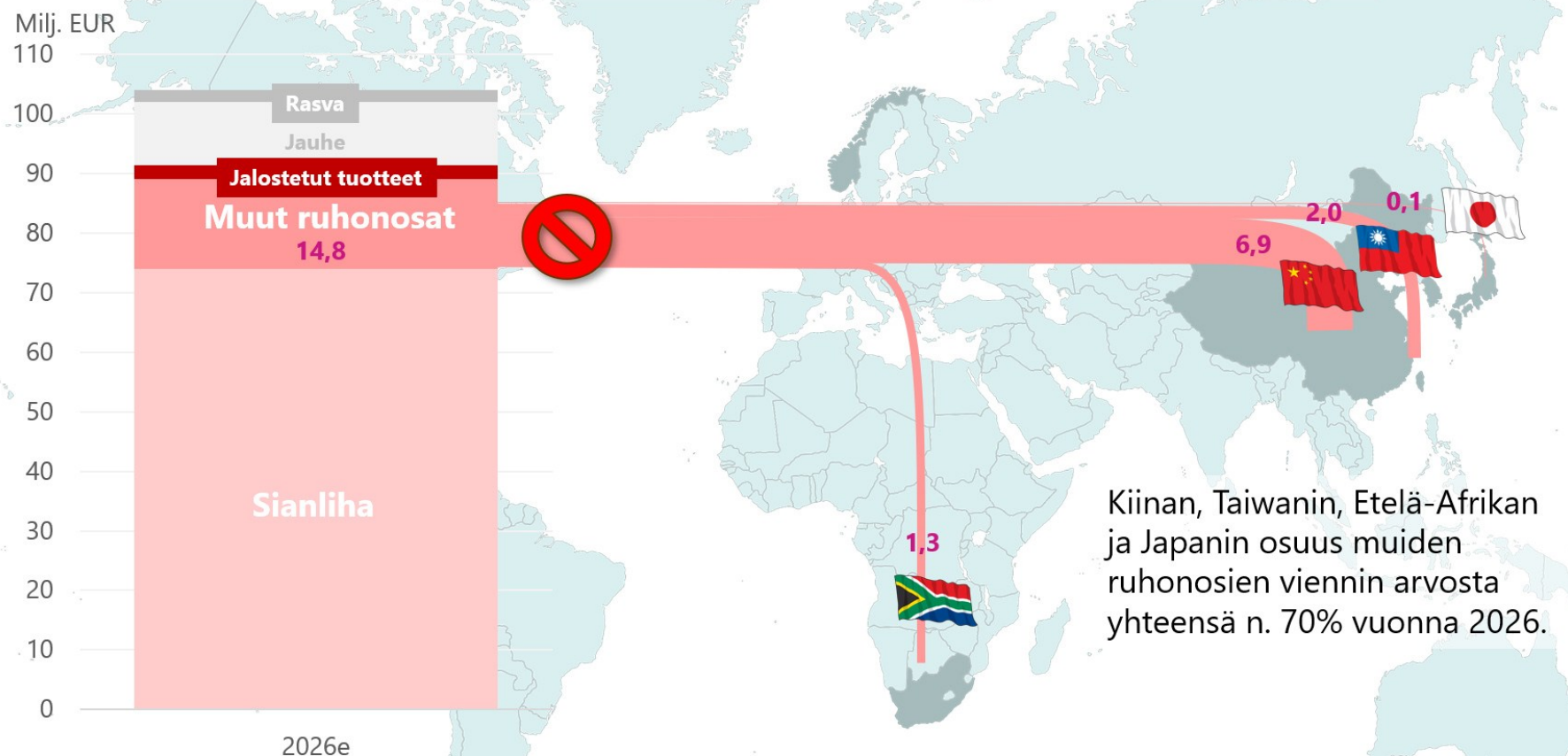
Viitteet

- Chenais, E., Ahlberg, V., Andersson, K., Banihashem, F., Björk, L., Cedersmyg, M., Ernholm, L., Frössling, J., Gustafsson, W., Hellqvist Björnerot, L., Hultén, C., Kim, H., Leijon, M., Lindström, A., Liu, L., Nilsson, A., Nöremark, M., Olofsson, K.M., Pettersson, E., Rosendal, T., Sjölund, M., Thurfjell, H., Widgren, S., Wikström-Lassa, E., Zohari, S., Ågren, E., Ågren, E. & Ståhl, K. 2024. First Outbreak of African Swine Fever in Sweden: Local Epidemiology, Surveillance, and Eradication Strategies. *Transboundary and Emerging Diseases* 2024: 6071781. <https://doi.org/10.1155/2024/6071781>
- Euroopan Komissio 2026. African Swine Fever – Latest Developments. Sivustolla vierailtu 25.8.2026. https://food.ec.europa.eu/african-swine-fever-latest-developments_en
- Jansik, C., Karikallio, H., Kotilainen, T., Känkänen, H., Pihlanto, A., Rokka, S. & Vahvaselkä, M. 2024. Kasviproteiini kasvun tiellä : Tiekartta ruoan korkeampaan kasviproteiiniomavaraisuuteen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 68/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 76 s. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-948-2>
- Luonnonvarakeskus 2026. Villisian kanta-arvio 2026. Sivustolla vierailtu 25.8.2026: <https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/villisika/villisikakanta-tammi-kuussa-2026>
- Lyytikäinen, T, Niemi, JK, Sahlström, L, Virtanen, T, Rintakoski, S, Kyyrö, J, Sinisalo, A, Lehtonen, H. 2015. The effects of structural change in agriculture on the spread of animal disease in Finland. *Evira Research Reports* 3/2015. <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/julkaisusarjat/julkaisuja/elaimet/evira-research-reports-201503.pdf>
- Ruokavirasto 2026a. Ruokaviraston päätös 7.8.2026 annetun päätöksen kumoamisesta ja uusi päätös tartuntavyöhykkeen perustamisesta afrikkalaisen sikaruton vuoksi. Korjattu päätös. 10 s. https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/asf/ruokaviraston_paatos_7_8_2026_annotun_paatoksen_kumoamisesta_ja_uusi_paatos_tartuntavyohykkeen_perustamisesta_korjattu-140826.pdf
- Ruokavirasto 2026b. Ruokaviraston päätös afrikkalaisen sikaruton vuoksi tartuntavyöhykkeen perustamisesta annetun päätöksen muuttamisesta https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/asf/ruokaviraston_paat_1_9_2026_afrikkalaisen_sikaruton_vuoksi_annotun_tartuntavyohykepaatoksen_muuttamisesta.pdf
- Sundström, K. & Wilhelmsson, F. 2026. Societal costs of the African swine fever outbreak in Sweden in 2023. *AgriFood economics centre, Report* 2026:2. https://www.agrifood.se/Files/AgriFood_Report20262.pdf
- Tapio 2026. Rahaa ja työtä metsistä – tuoreimmat tiedot omalta alueeltasi. <https://tapio.fi/projektit/rahaa-ja-tyota-metsista-tuoreimmat-tiedot-omalta-alueeltasi/>

© Luke

Muiden ruhonosien viennin arvo kohtemaittäin, 2026e

Lähde: omat laskelmat, Tullin ULJAS tietokannasta. Huom. Luvut osoittavat 2026 vuoden arvioidut viennin arvot, mikäli vienti olisi jatkunut ilman ASF purkausta koko vuoden.

**Löydät meidät
verkosta**

luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke) Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki